

**ВПЛИВ МІЖСОБИСТІСНИХ ВІДНОСИН НА
ФОРМУВАННЯ АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ У
ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ**

ORCID: 0000-0002-0225-8115

У статті розглянуто психологічні особливості впливу міжособистісних відносин на формування адиктивної поведінки у юнацькому віці.

Представлено та проаналізовано результати емпіричного дослідження впливу міжособистісних відносин на формування адиктивної поведінки з подальшою статистичною обробкою даних.

Методи: *При дослідженні використано методи математичної статистики (кореляційний аналіз за Пірсоном) та наступні психодіагностичні методика: методика діагностики міжособистісних відносин (Тімоті Лірі); методика «Потреба в спілкуванні» Ю. М. Орлов; методика «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич; методика на визначення інтернет-залежності Кімберлі-Янг (адаптація В. Бурової).*

Результати. *Обґрунтовано, що адиктивна поведінка набуває широкого поширення серед молоді. Одним з чинників, який впливає на формування залежної поведінки можуть бути міжособистісні відносини.*

Подано методика емпіричного дослідження міжособистісних відносин та адиктивної поведінки. Зазначено основні напрями сучасних досліджень.

За результатами емпіричного дослідження та кореляційного аналізу, визначено, що існує взаємозв'язок між особистісними відносинами та адиктивною поведінкою.

Встановлено, що чим більше у людини буде виражений авторитарний, підпорядковуючий, доброзичливий тип міжособистісних відносин, тим менше у неї буде проявлятися схильність до наркотичної, алкогольної, інтернет-залежності.

Чим більше у людини буде виражений егоїстичний, агресивний, підозрілий, залежний тип міжособистісних відносин, тим більше у неї буде проявлятися схильність до наркотичної, алкогольної, інтернет-залежності.

Чим вищий в людини рівень потреби у спілкуванні, тим менше у неї буде проявлятися схильність до наркотичної, алкогольної, інтернет-залежності.

На підставі отриманих даних зроблено висновок про необхідність подальших досліджень, спрямованих на пошук різних детермінант виникнення адикцій з метою глибшого аналізу порушеної проблематики.

Висновки. *У результаті кореляційного аналізу встановлено, що міжособистісні відносини можуть бути пов'язані з адиктивною поведінкою особистості.*

Ключові слова: *адиктивна поведінка, алкоголізм, наркоманія, інтернет-залежність, міжособистісні відносини.*

Постановка проблеми. Адиктивна поведінка як явище набуває все більшого поширення серед молоді, котрі легко піддаються негативним впливам та шукають вихід зі складних ситуацій саме у відході від реальності шляхом зміни психічного стану за допомогою певних речовин, або фіксацією уваги на окремих видах діяльності. Означена ситуація значною мірою пов'язана з тим, що наявна система заходів протидії вживанню

різних речовин має недостатньо послідовний характер і не завжди є адекватною до реального стану справ.

Водночас глибший аналіз порушеної проблеми дає змогу констатувати, що не достатньо вивченим є питання про чинники, що впливають на формування адикцій.

Міжособистісні відносини значною мірою можуть позначатись на схильності до формування залежної поведінки. У низці праць доведено, що наявність несприятливих умов міжособистісної взаємодії є значущим чинником створення негативної соціальної ситуації розвитку.

Аналіз наукових досліджень дає підстави свідчити, що незважаючи на значну увагу вчених до означеної проблеми та наявність результатів дослідження окремих її аспектів, проблема впливу міжособистісних відносин на формування адиктивної поведінки залишається недостатньо вивченою.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На підставі аналізу психолого-педагогічної літератури виявлено, що проблема формування міжособистісних відносин завжди привертала увагу науковців. Дослідження проблеми відбувалось у таких напрямках: загальні питання формування міжособистісних відносин вивчали В. Бесчастний, Л. Буєва, Л. Виготський, О. Винославська, Дж. Капрара, Д. Карнегі, Я. А. Коменський, І. Кон, В. Куніцина, В. М'ясищев, П. М'ясоїд, М. Ніколс, Н. Обозов, А. Петровський, А. Реан, К. Роджерс, І. Сайтарлі, Л. Столяренко, В. Сухомлинський, З. Хелус, Л. Штайнберг та інші.

Взаємини в студентських та учнівських колективах висвітлювали у своїх працях Н. Анікєєва, В. Богословський, А. Макаренко, А. Петровський, В. Секун, С. Соловейчик, В. Шпалінський та інші; моральні аспекти взаємин – Т. Адорно, І. Бех, Д. Лихачов та інші; соціальний аспект міжособистісних відносин став предметом вивчення П. Бергера, В. Лабунської, К. Рубчевського, Н. Смелзера та інших.

Вивчення адиктивної поведінки відбувається на інтегративних засадах фахівцями психології, соціології, медицини, соціальної педагогіки. Дослідження цієї проблеми містяться в працях А. Лічко, Д. Колесов, С. Шевердін, Б. Левін, М. Левін, В. Оржеховська Н. Максимова (Максимова, 2006), (Максимова, 2002), С. Толстоухова. Останнім часом поширення інтересу до адикцій простежуємо в роботах Ц. Короленка (Короленко, Дмитриєва, Шпикс, 2011), (Короленко, Дмитриєва, 2001), В. Менделевича (Менделевич, 2007), Е.Б.Усова (Усова, 2010), О. Безпалько, А. Капської, Н. Заверіко, О. Карпенко, М. Окаринського, П. Гусака, Н. Бурмаки, О. Савчука, Т. Мартинюк, І. Шишової, О. Мурашкевича.

Мета статті – розкрити психологічні особливості впливу міжособистісних відносин на формування адиктивної поведінки у юнацькому віці.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. Дослідження проводилися на базі Ужгородського вищого професійного училища торгівлі та технологій харчування. Кількість досліджуваних становить 57 осіб віком 17-19 років.

При дослідженні використано методи математичної статистики (кореляційний аналіз за Пірсоном) та наступні психодіагностичні методики: методика діагностики міжособистісних відносин (Тімоті Лірі); методика «Потреба в спілкуванні» Ю. М. Орлов; методика «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич; методика на визначення інтернет-залежності Кімберлі-Янг (адаптація В. Бурової).

У результаті проведеного емпіричного дослідження впливу міжособистісних відносин на формування адиктивної поведінки юнаків було отримано наступні результати:

- За методикою діагностики міжособистісних відносин (Тімоті Лірі) отримано наступні показники:

Авторитарний тип міжособистісних відносин домінує у шістнадцяти досліджуваних, що становить 28% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Егоїстичний тип міжособистісних відносин домінує у чотирнадцяти досліджуваних, що становить 25 % від загальної кількості осіб даної вибірки.

Агресивний тип міжособистісних відносин домінує у одинадцяти досліджуваних, що становить 19% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Підозрілий тип міжособистісних відносин домінує у тринадцяти досліджуваних, що становить 23% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Підпорядковуючий тип міжособистісних відносин домінує у вісімнадцяти досліджуваних, що становить 32% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Залежний тип міжособистісних відносин домінує у чотирнадцяти досліджуваних, що становить 25% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Доброзичливий тип міжособистісних відносин домінує у двадцять одного досліджуваного, що становить 37% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Альтруїстичний тип міжособистісних відносин домінує у семи досліджуваних, що становить 12% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Отже, за результатами отриманими по даній методиці ми можемо побачити, що у досліджуваних, які складають дану вибірку домінує доброзичливий тип міжособистісних відносин. Найменше виражений альтруїстичний тип міжособистісних відносин.

Результати за даною методикою зображено на рисунку 1.

- За методикою «Потреба в спілкуванні» Ю. М. Орлов отримано наступні показники:

Високий рівень потреби у спілкуванні виявлено у двадцяти трьох досліджуваних, що становить 40% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Середній рівень потреби у спілкуванні виявлено у вісімнадцяти досліджуваних, що становить 32% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Низький рівень потреби у спілкуванні виявлено у шістнадцяти досліджуваних, що становить 28% від загальної кількості осіб даної вибірки.

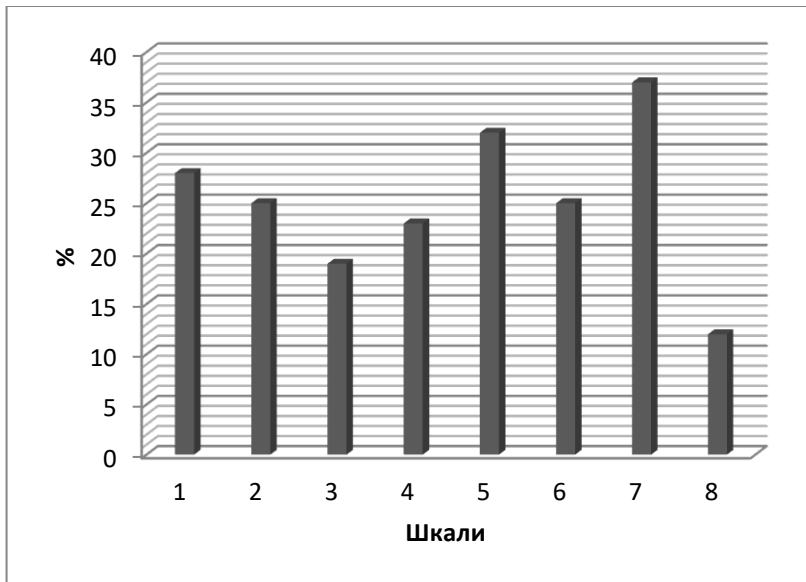

Рис.1. Результати дослідження у % за методикою діагностики міжособистісних відносин (Тімоті Лірі)

Примітка: 1. Авторитарний. 2. Егоїстичний. 3. Агресивний. 4. Підозрілий. 5. Підпорядковуючий. 6. Залежний. 7. Доброзичливий. 8. Альтруїстичний.

Отже, за результатами отриманими по даній методиці ми можемо побачити, що у досліджуваних які складають дану вибірку домінує високий рівень потреби у спілкуванні. Найменше виражений низький рівень потреби у спілкуванні.

Результати за даною методикою зображено на рисунку 2.

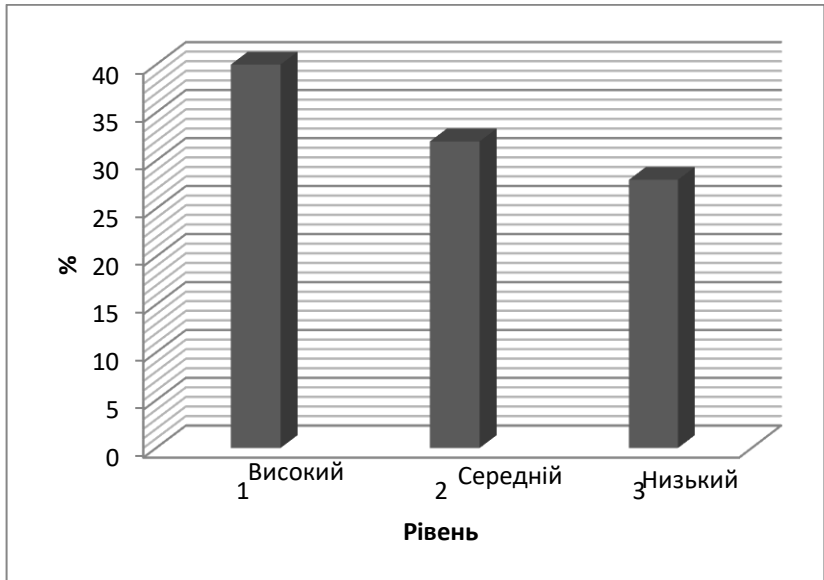

Рис. 2. Результати дослідження у % за методикою «Потреба в спілкуванні» Ю. М. Орлов

- За методикою «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич отримано наступні показники:

За шкалою наркотичної залежності показник норми виявлено у тридцяти двох досліджуваних, що становить 57% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Ознака тенденції виражена у одинадцяти досліджуваних, що становить 19% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Підвищена схильність виражена у семи досліджуваних, що становить 12% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Висока ймовірність виражена у семи досліджуваних, що становить 12% від загальної кількості осіб даної вибірки.

За шкалою алкогольної залежності показник норми виявлено у двадцяти дев'яти досліджуваних, що становить 50% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Ознака тенденції виражена у чотирнадцяти досліджуваних, що становить 25% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Підвищена схильність виражена у дев'яти досліджуваних, що становить 16% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Висока ймовірність виражена у п'яти досліджуваних, що становить 9% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Отже, за результатами отриманими по даній методиці ми можемо побачити, що у досліджуваних, які складають дану вибірку за показниками наркотичної залежності переважає рівень, що характеризує норму, найменше виражена підвищена схильність та висока ймовірність до вживання наркотичних речовин. За показниками алкогольної залежності переважає рівень, що характеризує норму, найменше виражена висока ймовірність до вживання алкогольних напоїв.

Результати за даною методикою зображено на рисунку 3.

- За методикою на визначення інтернет-залежності Кімберлі-Янг (адаптація В. Бурової) отримано наступні показники:

Високий рівень схильності до формування інтернет-залежності виявлено у дев'яти досліджуваних, що становить 16% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Середній рівень схильності до формування інтернет-залежності виявлено у одинадцяти досліджуваних, що становить 19% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Низький рівень схильності до формування інтернет-залежності виявлено у тридцяти семи досліджуваних, що становить 65% від загальної кількості осіб даної вибірки.

Рис. 3 Результати дослідження у % за методикою «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич

Примітка: 1– Наркотична залежність. 2 – Алкогольна залежність.

Отже, за результатами отриманими по даній методиці ми можемо побачити, що у досліджуваних, які складають дану вибірку переважає низький рівень схильності до формування залежності від інтернету. Найменше виражений високий рівень інтернет-залежності.

Результати за даною методикою зображено на рисунку 4.

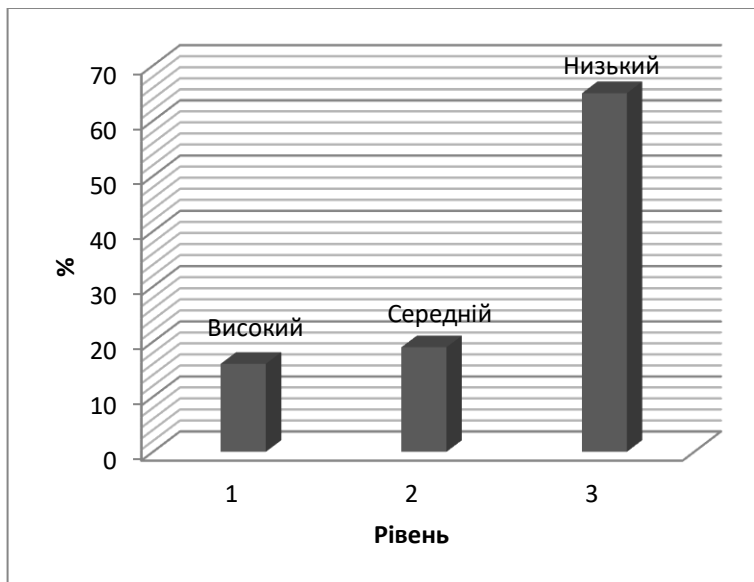

Рис.4. Результати дослідження у % за методикою на визначення інтернет-залежності Кімберлі-Янг (адаптація В. Бурової)

Для встановлення взаємозв'язку міжособистісних відносин та адиктивної поведінки ми використали коефіцієнт кореляції Пірсона. Показники методик були оброблені за допомогою програми статистичної обробки даних SPSS. В результаті кореляційного аналізу ми встановили:

- Негативний кореляційний зв'язок між авторитарним типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та наркотичною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = -0,832^{**}$; $p < 0,01$).

- Негативний кореляційний зв'язок між авторитарним типом міжособистісних відносин (Методика діагностики

міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та алкогольною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = -0,782^{**}$; $p < 0,01$).

- Негативний кореляційний зв'язок між авторитарним типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та рівнем інтернет-залежності (Методика на визначення інтернет-залежності Кімберлі-Янг) ($r = -0,798^{**}$; $p < 0,01$).

Це може означати, що чим більше у людини буде виражений авторитарний тип міжособистісних стосунків, тим менше у неї буде проявлятися схильність до наркотичної, алкогольної, інтернет-залежності.

- Позитивний кореляційний зв'язок між егоїстичним типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та наркотичною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = 0,804^{**}$; $p < 0,01$).

- Позитивний кореляційний зв'язок між егоїстичним типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та алкогольною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = 0,744^{**}$; $p < 0,01$).

- Позитивний кореляційний зв'язок між егоїстичним типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та рівнем інтернет-залежності (Методика на визначення інтернет-залежності Кімберлі-Янг) ($r = 0,895^{**}$; $p < 0,01$).

Це може означати, що чим більше у людини буде виражений егоїстичний тип міжособистісних відносин, тим більше у неї буде проявлятися схильність до наркотичної, алкогольної, інтернет-залежності.

- Позитивний кореляційний зв'язок між агресивним типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та наркотичною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = 0,827^{**}$; $p < 0,01$).

- Позитивний кореляційний зв'язок між агресивним типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та алкогольною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = 0,791^{**}$; $p < 0,01$).

- Позитивний кореляційний зв'язок між агресивним типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та рівнем інтернет-залежності (Методика на визначення інтернет-залежності Кімберлі-Янг) ($r = 0,846^{**}$; $p < 0,01$).

Це може означати, що чим більше у людини буде виражений агресивний тип міжособистісних відносин, тим більше у неї буде проявлятися схильність до наркотичної, алкогольної, інтернет-залежності.

- Позитивний кореляційний зв'язок між підозрілим типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та наркотичною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = 0,849^{**}$; $p < 0,01$).

- Позитивний кореляційний зв'язок між підозрілим типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та алкогольною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = 0,782^{**}$; $p < 0,01$).

- Позитивний кореляційний зв'язок між підозрілим типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та рівнем інтернет-

залежності (Методика на визначення інтернет-залежності Кімберлі-Янг) ($r = 0,886^{**}$; $p < 0,01$).

Це може означати, що чим більше у людини буде виражений підозрілий тип міжособистісних відносин, тим більше у неї буде проявлятися схильність до наркотичної, алкогольної, інтернет-залежності.

- Негативний кореляційний зв'язок між підпорядковуючим типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та наркотичною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = -0,876^{**}$; $p < 0,01$).

- Негативний кореляційний зв'язок між підпорядковуючим типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та алкогольною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = -0,826^{**}$; $p < 0,01$).

- Негативний кореляційний зв'язок між підпорядковуючим типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та рівнем інтернет-залежності (Методика на визначення інтернет-залежності Кімберлі-Янг) ($r = -0,837^{**}$; $p < 0,01$).

Це може означати, що чим більше у людини буде виражений підпорядковуючий тип міжособистісних відносин, тим менше у неї буде проявлятися схильність до наркотичної, алкогольної, інтернет-залежності.

- Позитивний кореляційний зв'язок між залежним типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та наркотичною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = 0,839^{**}$; $p < 0,01$).

- Позитивний кореляційний зв'язок між залежним типом міжособистісних відносин (Методика діагностики

міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та алкогольною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = 0,790^{**}$; $p < 0,01$).

- Позитивний кореляційний зв'язок між залежним типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та рівнем інтернет-залежності (Методика на визначення інтернет-залежності Кімберлі-Янг) ($r = 0,878^{**}$; $p < 0,01$).

Це може означати, що чим більше у людини буде виражений залежний тип міжособистісних відносин, тим більше у неї буде проявлятися схильність до наркотичної, алкогольної, інтернет-залежності.

- Негативний кореляційний зв'язок між доброзичливим типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та наркотичною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = -0,889^{**}$; $p < 0,01$).

- Негативний кореляційний зв'язок між доброзичливим типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та алкогольною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = -0,808^{**}$; $p < 0,01$).

- Негативний кореляційний зв'язок між доброзичливим типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та рівнем інтернет-залежності (Методика на визначення інтернет-залежності Кімберлі-Янг) ($r = -0,851^{**}$; $p < 0,01$).

Це може означати, що чим більше у людини буде виражений доброзичливий тип міжособистісних відносин, тим менше у неї буде проявлятися схильність до наркотичної, алкогольної, інтернет-залежності.

- Негативний кореляційний зв'язок між альтруїстичним типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та наркотичною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = -0,815^{**}$; $p < 0,01$).

- Негативний кореляційний зв'язок між альтруїстичним типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та алкогольною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = -0,722^{**}$; $p < 0,01$).

- Негативний кореляційний зв'язок між альтруїстичним типом міжособистісних відносин (Методика діагностики міжособистісних відносин Тімоті Лірі) та рівнем інтернет-залежності (Методика на визначення інтернет-залежності Кімберлі-Янг) ($r = -0,777^{**}$; $p < 0,01$).

Це може означати, що чим більше у людини буде виражений альтруїстичний тип міжособистісних відносин, тим менше у неї буде проявлятися схильність до наркотичної, алкогольної, інтернет-залежності.

- Негативний кореляційний зв'язок між потребою в спілкуванні («Потреба в спілкуванні» Ю. М. Орлов) та наркотичною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = -0,861^{**}$; $p < 0,01$).

- Негативний кореляційний зв'язок між потребою в спілкуванні («Потреба в спілкуванні» Ю. М. Орлов) та алкогольною залежністю (Методика: «Схильність до залежної поведінки» В. Д. Менделевич) ($r = -0,737^{**}$; $p < 0,01$).

- Негативний кореляційний зв'язок між потребою в спілкуванні («Потреба в спілкуванні» Ю. М. Орлов) та рівнем інтернет-залежності (Методика на визначення інтернет-залежності Кімберлі-Янг) ($r = -0,828^{**}$; $p < 0,01$).

Це може означати, що чим вищий у людини рівень потреби у спілкуванні, тим менше у неї буде проявлятися схильність до наркотичної, алкогольної, інтернет-залежності.

Висновки. У результаті кореляційного аналізу ми встановили, що міжособистісні відносини можуть бути пов'язані з адиктивною поведінкою особистості.

Визначено, що чим більше у людини буде виражений авторитарний, підпорядковуючий, доброзичливий тип міжособистісних стосунків, тим менше у неї буде проявлятися схильність до наркотичної, алкогольної, інтернет-залежності. Чим більше у людини буде виражений егоїстичний, агресивний, підозрілий, залежний тип міжособистісних стосунків, тим більше у неї буде проявлятися схильність до наркотичної, алкогольної, інтернет-залежності.

Чим вищий у людини рівень потреби у спілкуванні, тим менше у неї буде проявлятися схильність до наркотичної, алкогольної, інтернет-залежності.

Колом питань, розглянутих у даній статті, проблема психологічних особливостей впливу міжособистісних відносин на формування адиктивної поведінки у юнацькому віці не вирішена. Подальше вивчення проблеми може бути спрямоване на пошук різних детермінант виникнення адикцій шляхом теоретичних та емпіричних досліджень.

Література

1. Максимова Н.Ю. Психологія адиктивної поведінки. Київ: ВПЦ «Київ університет», 2002. 308с.
2. Максимова Н.Ю. Безпека Життєдіяльності. Соціально-психологічні аспекти алкоголізму та наркоманії. Київ : Либідь, 2006. 328с.

3. Короленко Ц. П., Н.В. Дмитриева, Т. А. Шпикс. Психодинамические механизмы аддикций в постсовременной культуре. Саарбрукен: LAP, 2011. 188 с.

4. Короленко Ц. П. Психосоциальная аддиктология. Новосибирск: Олсиб, 2001. 308 с.

5. Менделевич В. Д. Руководство по аддиктологии. СПб. : Речь, 2007. 768 с.

6. Усова Е.Б. Психология девиантного поведения. Минск: Изд-во МИУ, 2010. 180 с.

References

1. Maksimova N. Yu. (2002) Psihologia adiktivnoi povedinky [Psychology of addictive behavior] Kyiv: VPC «K yiv univrsitet». [in Ukraine].

2. Maksimova N. Yu. (2006) Bezpeka Zhittedialnosti. Socialno-psihologichni aspekty alkogolizmu ta narkomanii [Life safety. Social and psychological dimensions of alcohol and drug addictions]. Kyiv : Lybid. [in Ukraine].

3. Korolenko Ts. P., N.V. Dmitrieva, T. A. Shpiks. (2011) Psihodinamicheskie mehanizmy addikcii v postsovremennoi kulture [Psychodynamic mechanisms of addictions in post-modern culture]. Saarbruken: LAP. [in Russian].

4. Korolenko Ts. P. (2001) Psihosocialnaia addiktologia [Psychosocial addictology]. Novosibirsk: Olsib. [in Russian].

5. Mendeleovich V. D. (2007) Rukovodstvo po addiktologii [Manual on addictology]. SPb. : Rech. [in Russian].

6. Usova E.B. (2010) Psihologia deviantnogo povedenia [Psychology of deviant behavior]. Minsk: Izd-vo MIU. [in Russian].

Mykhaylyshyn U.

INFLUENCE OF INTERPERSONAL RELATIONS ON DEVELOPMENT OF ADDICTIVE BEHAVIOR IN ADOLESCENCE

The article is devoted to the psychological features of the impact of interpersonal relations on development of addictive behavior in adolescence.

The results of empirical study, including statistical data processing, of possible impact of interpersonal relations on development of addictive behavior are presented.

Research Methods. *The methods of mathematical statistics (Pearson correlation analysis) as well as the following psychological testing: Interpersonal Diagnosis of Personality by Timothy Leary, "Methods for identifying the need for communication" ("INC") by Yu. Orlov, "Propensity to Dependent Behavior" by V. Mendelevich, and Internet Addiction Test (IAT) by Kimberly S. Young (adapted by V. Burova).*

Results. *There was justified a wide spreading of addictive behavior among youth. However, interpersonal relations are considered as one of the factors which influence development of addictive behavior.*

There were presented the methods of empirical study of interpersonal relations and addictive behavior. The main perspectives of modern studies were discussed.

The results of empirical research and correlation analysis suggest relationship between interpersonal relations and addictive behavior.

Therefore, it signifies that the more authoritarian, dominant, and benevolent type of interpersonal relations is evident, the less a person is vulnerable to drug, alcohol, and Internet addictions. On the other hand, the more selfish, aggressive, suspicious, and subordinate type of relationships is marked, the more a person is vulnerable to drug, alcohol, and Internet addictions.

Moreover, higher level of personal need for communication suggests lower vulnerability of this person to drug, alcohol, and Internet addictions.

Based on the findings, the author argues that further studies are needed to define different determinants of addictions and analyze the problem deeper.

Conclusions. *The results of correlation analysis have justified the plausible relation between interpersonal relationships and addictive behavior of a person.*

Key words: *addictive behavior, alcohol addiction, drug addiction, Internet addiction, interpersonal relationships.*

Михайлишин Уляна Богданівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології ДВНЗ «Ужгородський національний університет».